

Карен Хорни. Наши внутренние конфликты. Конструктивная теория невроза

Издательство: Академический проект 2007 г.

Данная книга завершает серию работ по теории невроза и дает первое в мировой практике систематическое изложение теории невроза — причин невротических конфликтов, их развития и лечения. Развитая К. Хорни конструктивная теория невроза до сих пор остается непревзойденной по широте и глубине объяснения невротических конфликтов. Она включает исчерпывающую классификацию невротических типов личности; основных невротических влечений и их связь с базисным конфликтом; содержит анализ всех основных способов защиты и методов подлинного разрешения невротических конфликтов.

Предисловие

Эта книга посвящена достижениям психоанализа. Она выросла из личного опыта аналитической работы с пациентами и с самой собой. Хотя теория, которую она представляет, создавалась в течение нескольких лет, только после того как я взялась за подготовку серии лекций при содействии Американского института психоанализа, мои идеи окончательно кристаллизовались. Первая их часть, концентрирующаяся вокруг технических аспектов психоанализа, была опубликована под названием «Проблемы психоаналитической техники» (1943). Вторая их часть, относящаяся к обсуждаемым здесь проблемам, была опубликована в 1944 г. под названием «Интеграция личности». Отдельные темы — «Интеграция личности в психоаналитической терапии», «Психология обособления» и «Значение садистских наклонностей» представлены в Академию медицины и еще раньше в Ассоциацию достижений психоанализа.

Я надеюсь, что эта книга окажется полезной психоаналитикам, серьезно заинтересованным в развитии нашей теории и терапии. Я также надеюсь, что представленные здесь идеи они не только донесут до своих пациентов, но и применят их также к самим себе. Прогресс в психоанализе может быть достигнут только упорным трудом, включая работу над самими собой и собственными проблемами. Если же мы останемся статичными и неспособными к изменению, то наши теории обречены на бесплодие и догматизм.

Тем не менее я убеждена, что любая книга, выходящая за пределы обсуждения чисто технических вопросов психоанализа или за пределы абстрактной психоаналитической теории, должна быть полезна также всем тем, кто хочет познать самих себя и кто не отказался от борьбы за свой собственный прогресс. Большинство из нас, живущих в этой сложной цивилизации, поражены описанными в этой книге конфликтами и нуждаются в нашей помощи. Хотя серьезные неврозы должны лечить специалисты, я все же убеждена, что при должном усилии мы сами можем пройти долгий путь распутывания наших собственных конфликтов.

Моя первая благодарность относится к моим пациентам, совместная работа с которыми позволила мне лучше понять

კარენ ხორნი. ჩვენი შინაგანი კონფლიქტები. ნევროზის კონსტრუქტიული თეორია.

წარმოდგენილი წიგნი ასრულებს ნამუშევართა სერიას ნევროზის თეორიის შესახებ და პირველად მსოფლიო პრაქტიკაში ნევროზის თეორიის სისტემურ აღწერას იძლევა – ნევროტიკულ კონფლიქტთა მიზეზებს, მათ განვითარებასა და მკურნალობას. კარენ ხორნის მიერ შემოთავაზებული ნევროზის კონსტრუქტიული თეორია ნევროტიკული კონფლიქტების სიდრმისეული და გაფართოებული განმარტების თვალსაზრისით დღემდე განუმეორებელია. იგი მოიცავს პიროვნების ნევროტიკული ტიპების სრულ კლასიფიკაციას, მთავარ ნევროტიკულ მიდრეკილებებს და მათ კავშირს საზოგადოებრივ კონფლიქტებთან, შეიცავს მთავარ თავდაცვის საშუალებათა ანალიზს და ნევროტიკული კონფლიქტების ჭეშმარიტი განმუხტვის მეთოდებს.

წინასიტყვაობა

ეს წიგნი ფსიქოანალიზის მიღწევებს ეძღვნება. იგი პაციენტებთან და საკუთარ თავთან ანალიტიკური შრომის შედეგად მიღებული გამოცდილების ნაყოფია. თუმცა თეორია, რომელიც მასში წარმოდგენილია ვითარდებოდა რამოდენიმე წლის განმავლობაში მხოლოდ მას შემდეგ რაც მე ამერიკის ფსიქოანალიზის ინსტიტუტის ხელშეწყობით ლექციების სერიის შექმნა ვითავე და ჩემი იდეები საბოლოოდ კრისტალიზებულ იქნა. წიგნის პირველი ნაწილი, რომელიც ფსიქოანალიზის ტექნიკური საკითხების გარშემო კონცენტრირებული, გამოიცა 1943 წელს სახელწოდებით „ფსიქოანალიტიკური ტექნიკის პრობლემები“. მეორე ნაწილი კი, რომელიც ეძღვნება აქ მოყვანილი პრობლემების მიმოხილვას გამოიცა 1944 წელს სახელწოდებით „პიროვნების ინტეგრაცია“. ცალკეული თემები – „პიროვნების ინტეგრაცია ფსიქოანალიტიკურ თერაპიაში“, „განმარტოების ფსიქოლოგია“ და „სადისტური მიდრეკილებების მნიშვნელობა“ წარმოდგენილ იქნა მედიცინის აკადემიაში და მანამდე კი ფსიქოანალიზის მიღწევათა ასოციაციაში.

ვიმედოვნებ, რომ ეს წიგნი სასარგებლო აღმოჩნდება ფსიქოანალიტიკოსებისათვის, რომლებიც სერიოზულად არიან დაინტერესებულნი ჩვენი თეორიისა და თერაპიის განვითარებაში. მე ასევე ვიმედოვნებ, რომ ამ წიგნში

природу невроза. Я также нахожусь в долгу перед моими коллегами, чья заинтересованность и сочувственное отношение поддержали мою работу. Я имею в виду не только моих более зрелых коллег, но и более юных сотрудников, проходивших обучение в нашем институте, критические дискуссии с которыми были стимулирующими и плодотворными.

Я хочу упомянуть трех человек, не имеющих отношения к психоанализу, каждый из которых по-своему помог мне в этой работе. Это д-р Элвин Джонсон, предоставивший мне возможность выступить с моими идеями в Новой школе социальных исследований в то время, когда классический фрейдовский анализ был единственной признанной школой психоаналитической теории и практики. Особо я обязана Клэр Майер, декану отделения философии и гуманитарных наук Новой школы социальных исследований. Год за годом ее постоянный личный интерес поощрял меня предлагать для обсуждения любые новые открытия из моей аналитической работы. Я обязана также моему издателю В.В. Нортону, чьи полезные советы позволили значительно улучшить мои книги. Последнюю, но не меньшую благодарность я хочу выразить Минетте Кун, которая в огромной степени помогла мне улучшить расположение материала и более ясно сформулировать свои идеи.

მოყვანილი იდეები მათ მიერ არა მხოლოდ მიტანილი იქნება პაციენტებამდე, არამედ გამოიყენებენ საკუთარი თავის მიმართაც. მხოლოდ შეუპოვარი შრომით არის შესაძლებელი ფსიქოანალიზში პროგრესის მიღწევა, საკუთარ თავთან და პრობლემებთან მუშაობის ჩათვლით. თუკი ვიქნებით სტატიკური და საკუთარი თავის შეცვლის უუნარონი მაშინ ჩვენი თეორიები დოგმატიზმისა და უშედეგობისათვის არის განწირული. და მიუხედავად ამისა მწამს, რომ ნებისმიერი წიგნი, რომელიც ცდება ფსიქოანალიზის პრობლემების მხოლოდ ტექნიკური საკითხების ან აბსტრაქტული ფსიქოანალიტიკური თეორიის განხილვას, ასევე სასარგებლო უნდა იყოს ყველასათვის, ვინც მოწყურებულია შეიცნოს საკუთარი თავი და ბოლომდე იღწვის საკუთარი პროგრესის მისაღწევად. ჩვენი რთული ცივილიზაციის პირობებში მცხოვრებთა უმრავლესობა განიცდის ამ წიგნში აღწერილ კონფლიქტურ სიტუაციებს და ჩვენს დახმარებას საჭიროებს. თუმცა სერიოზულ ნევროზებს სპეციალისტები უნდა კურნავდნენ, და მაინც დარწმუნებული ვარ, რომ სათანადო ძალისხმევის შემთხვევაში ჩვენ თავად შეგვიძლია განვლოთ საკუთარი კონფლიქტების გადაჭრის გრძელი გზა.

ჩემი პირველი მადლიერება ეკუთვნის ჩემს პაიენტებს, რომლებთანაც ჩემმა ერთობლივმა მუშაობამ შესაძლებელი გახადა უკეთ ჩავწვდომოდი ნევროზის ბუნებას. მე ასევე ვალში ვარ ჩემი კოლეგების წინაშე, ვინც მხარი დამიჭირა გამოვლენილი დაინტერესებითა და თანადგომით. მხედველობაში მყავს არა მხოლოდ გამოცდილი კოლეგები, არამედ უფრო ახალბედა ჩვენი ინსტიტუტის კურსდამთავრებულები, რომლებთანაც კრიტიკულმა დისკუსიებმა მასტიმულირებელი ზეგავლენა იქონია და ნაყოფიერი აღმოჩნდა.

მინდა მოვიხსენიო სამი ადამიანი, რომელთაც ფსიქოანალიზთან შეხება არ ჰქონიათ და თითოეულმა მათგანმა დიდი დახმარება გამიწია ჩემს ნაშრომში. ეს არის დოქტორი ელვინ ჯონსონი, რომელმაც საშუალება მომცა ჩემი იდეებით წარვმდგარიყავი სოციალური კვლევების ახალ სკოლაში იმ დროს, როცა კლასიკური ფრეიდული ანალიზი ფსიქოანალიზის თეორიისა და პრაქტიკის ერთადერთ აღიარებულ სკოლად მიიჩნეოდა. განსაკუთრებით ვალდებული ვარ კლერ მაიერის, ფილოსოფიის განყოფილებისა და ჰუმანიტარული საგნების დეკანი სოციალური კვლევების ახალ სკოლაში. წლიდან წლამდე ჩემს მიმართ გამოვლენილი მისი პირადი ინტერესი მიბძვებდა განსასჯელად შემომეთავაზებინა ჩემი ანალიტიკური ნამუშევრის ნებისმიერი ახალი აღმოჩენა. ასევე მადლიერი ვარ ჩემი გამომცემლის ნორტონის, რომლის სასარგებლო რჩევებმა საგრძნობლად გააუმჯობესეს ჩემი წიგნები. ბოლო მადლიერების გრძნობით მოვიხსენიებ მინეტე კუნს, რომელმაც უდიდესი დახმარება გამიწია მასალების განლაგების გაუმჯობესებასა და ჩემი იდეების უფრო ნათელ გადმოცემაში.